Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 20.9.2022, HE 153/2022 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vuoden 2023 tuloveroasteikosta. Asteikon rakenteeseen ja tulorajoihin tehtäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen perustuvasta verotulojen siirrosta kunnilta valtiolle johtuvat muutokset. Lisäksi asteikon tulorajoja korotettaisiin noin 3,5 prosentilla indeksitarkistuksen vuoksi.

Työtulovähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi ikäperusteisesti. Korotus kasvaisi ikään perustuen kolmessa portaassa, jotka olisivat 60 vuotta, 62 vuotta ja 65 vuotta.

Tieteellisen, taiteellisen ja yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saadut palkinnot säädettäisiin koko määrästään verovapaiksi, eikä valtiovarainministeriö enää jatkossa tekisi tunnustuspalkintojen verovapauspäätöksiä.

Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten perusteella myönnettävää vähennystä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että perhevapaalla verovuoden aikana olleen omavastuuta alennettaisiin. Lisäksi vuonna 2022 väliaikaisesti voimassa olevan matkakuluvähennyksen enimmäismäärän ja oman auton käytön perusteella myönnettävän kilometrikohtaisen vähennyksen korotuksen voimassaoloa jatkettaisiin vuodelle 2023.

Tuloverolakia esitetään lisäksi muutettavaksi siten, että lakiin lisätään uusi määräaikainen vuonna 2023 sovellettava säännös, jossa säädettäisiin määrättyihin rahastoihin sovellettavasta poikkeuksesta tuloverolain yhteisöjä koskevasta yleisestä verovelvollisuudesta tosiasiallisen johtopaikan perusteella. Säännös soveltuisi Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, sijoitusrahastolaissa tarkoitettuun yhteissijoitusyritykseen sekä toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuun vaihtoehtorahastoon.

Rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että verotusmenettelystä annetun lain mukaisessa verotuksessa käytettävän keskimääräisen kunnallisveroprosentin laskentaan tehtäisiin sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen johdosta verolainsäädäntöön tehdyistä muutoksista johtuvat muutokset.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ansiotulojen verotus

Hallitusohjelman mukaisesti ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla 3,5, prosentin ansiotuloindeksin mukaisesti.

Pidämme ansiotuloveroperusteisiin ehdotettuja hallitusohjelman ja kehysriihen linjauksien mukaisia indeksitarkistuksia perusteltuina, jotta verotus ei kiristy yleisen hinta- tai ansiotason nousun myötä.

Pidämme perusteltuina myös ehdotettuja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen (sote-uudistus) rahoituslaskelmien päivityksestä johtuvia muutoksia ansiotulojen veroperusteisiin. On tärkeää, että tuloluokkien tulorajat ja marginaaliveroasteet mitoitetaan niin, että sote-uudistuksen vaikutukset ovat laskemien päivityksen jälkeenkin mahdollisimman neutraalit.

Ikään perustuva työtulovähennyksen korottaminen

Työtulovähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi kolmessa portaassa 60, 62 ja 65 vuotta täyttäneillä verovelvollisilla sekä työurien pidentämiseksi että eläkkeelle jo siirtyneiden kannustamiseksi tilapäis- tai osa-aikatyöhön.

Kannatamme työtulovähennyksen korottamista ikääntyneiden työllisyysasteen parantamiseksi. Kiinnitämme kuitenkin huomiota siihen, että ehdotuksen kustannusvaikutus, noin 76 miljoonaa euroa, on varsin korkea arvioituihin työllisyysvaikutuksiin nähden. Vaikutusarvion mukaan työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen lisäisi työllisyyttä pitkällä aikavälillä vajaalla 1 000 henkilöllä.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, eläkkeensaajan tehdessä töitä ja saaden siten sekä eläkettä että palkkaa tulojen verokohtelu on jo nykyään usein varsin edullista. Palkasta ja eläkkeestä koostuvien tulojen verotus on yleensä edullisempaa verrattuna siihen, että sama kokonaistulo olisi

pelkkää palkkaa tai eläkettä. Eläketuloa saavalle työn tekeminen on siten jo nyt varsin kannattavaa.

Työtulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen yli 60-vuotiailla kannustaisi työn tekemiseen eläkkeellä ollessa hieman nykyistä enemmän, jos palkkatulon määrä ylittää 17 500 euroa vuodessa. Työtulovähennyksen korottaminen ei siten kannustaisi aivan pienimuotoiseen lisätulojen hankintaan, ja toisaalta ne eläkkeensaajat, jotka jo nykyisin tekevät työtä osa-aikaisesti tulojen jäädessä viitatun eurorajan alle, eivät hyötyisi muutoksesta. Muutoksen arvioitu keskimääräinen taloudellinen hyöty verovelvolliselle olisi ikäryhmästä riippuen noin 198–530 euroa vuodessa, joten muutoksen kannustinvaikutus voi nähdäksemme jäädä suhteellisen laimeaksi.

Kun otetaan huomioon ehdotuksen liityntä perusoikeuskysymyksiin, esitys olisi suotavaa saattaa perustuslakivaliokunnan arvioitavaksi.

Matkakuluvähennyksen enimmäismäärän ja kilometrikohtaisen vähennyksen korotuksen jatkaminen vuodelle 2023

Suomen Yrittäjät kannattaa matkakuluvähennyksen korotuksen jatkamista.

Hallituksen esityksestä käy ilmi, että Verohallinnolta saadun karkean arvion mukaan matkakuluvähennyksen kilometrikohtainen määrä oman auton käytön perusteella laskettuna olisi voinut olla vuodelle 2022 noin 28–29 senttiä kilometriltä ilman vuodelle 2022 säädettyä erityissäännöstä. Inflaation kiihtymisen johdosta on mahdollista, että vuoden 2023 matkakuluvähennyksen kilometrikohtainen määrä nousisi hieman vuoteen 2022 verrattuna Verohallinnon laskutavan mukaan laskettuna. Mahdollista on kuitenkin myös se, että matkakuluvähennyksen määrä lähestyisi säädettäväksi ehdotettua 30 senttiä kilometriltä, vaikka erityissäännöstä ei säädettäisi.

Polttoaineiden hinnan ja yleisen hintatason nousun vuoksi matkakuluvähennyksen enimmäismäärän korottaminen on tärkeää. Muutos tukisi työllisyyttä, ja se on tärkeä erityisesti julkisen liikenteen ulkopuolella olevilla haja-asutusalueilla asuville yrittäjille ja työntekijöille.

Perhevapaalla olevan asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten omavastuu

Kannatamme perhevapaalla verovuoden aikana olleen matkakulujen omavastuun alentamista työn vastaanottamisen kannustamiseksi ja työn tarjonnan lisäämiseksi. Tarkoituksena on myös saattaa perhevapaalla osan vuotta olleet verovelvolliset samaan asemaan kuin osan vuotta työttömänä olleet, mitä pidämme perusteltuna.

Omavastuuta ei alennettaisi, jos verovelvollinen saa lasten kotihoidon ja yksityisen kotihoidon tuesta annetun lain mukaisia tukia. Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 40) todetaan:

> *”Omavastuun alentamisen tarkoituksena on parantaa vain osan vuodesta työssä olevien asemaa ja kannustaa esimerkiksi työttömiä ottamaan vastaan töitä. Ilman omavastuun alentamista samansuuruisista kuukausittaisista matkakustannuksista vain osan vuotta työssä oleva saisi työkuukautta kohti pienemmän vähennyksen kuin koko vuoden työssä käynyt. Matkakustannusten omavastuun alentamisen perusteena on siis se olosuhde, että verovelvollinen ei ole ollut koko vuotta töissä. Lasten kotihoidon tuen saajalla tämä edellytys ei välttämättä täyttyisi. Kotihoidon tuen saaja voi käydä ansiotyössä samanaikaisesti, kun hän saa tukea. Kotihoidon tukeen liittyy myös vanhempien tai huoltajien laajempi mahdollisuus vaikuttaa, kenelle tuki maksetaan. Edellä esitettyjen seikkojen perusteella asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten omavastuun alentaminen ehdotetaan rajattavaksi perhevapaissa ainoastaan sairausvakuutuslain 9 luvussa tarkoitettuihin vanhempainpäivärahoihin.”*

Pidämme ehdotuksen perusteluja edellä mainituin osin lähtökohtaisesti ymmärrettävinä. Kiinnitämme kuitenkin huomiota siihen, että myös kotihoidon tuen saajilla vastaava muutos voisi kannustaa tekemään työtä ainakin rajallisessa määrin. Se saattaisi lisäksi nämä tuensaajat soveltuvin osin yhdenvertaiseen asemaan osan vuotta työttömänä olleiden tai osan vuotta vanhempainpäivärahoja saaneiden kanssa. Koska kotihoidontuki heikentää naisten asemaa työmarkkinoilla ja ylivoimainen enemmistö kotihoidon tuen saajista on naisia, on kysymys käytännössä relevantti myös sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumisen kannalta.

Esitämme arvioitavaksi, olisiko ehdotettua muutossäännöstä tuloverolain 93 § 4 momentiksi perusteltua muuttaa siten, että omavastuun alentaminen koskisi myös osan vuotta töissä olleita kotihoidon tuen saajia, kun tuen saaja ja työssä käyvä henkilö on lapsen vanhempi.

Tunnustuspalkintojen verovapaus

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että tieteellisen, taiteellisen tai yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saatu palkinto säädettäisiin koko määrältään verovapaaksi, eikä valtiovarainministeriö tekisi enää jatkossa päätöksiä tunnustuspalkintojen verovapaudesta.

Pidämme muutosta kannatettavana esityksessä mainituin perustein.

Rahastopoikkeus

Suomen Yrittäjät kannattaa rahastopoikkeuksen jatkamista vuodella rahastosektorin toimintavarmuuden turvaamiseksi, kun poikkeuksen pysyväksi säätämiseen liittyvien valtiotukinäkökohtien selvittäminen on kesken.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Laura Kurki
veroasiantuntija